

Republika e Kosovës
Republika Kosovo - Republic of Kosovo
Kuvendi - Skupština - Assembly

Zakon br. 05/L - 101

O ENERGETSKOJ EFIKASNOSTI ZGRADA

Skupština Republike Kosova,

Na osnovu člana 65 (1) Ustava Republike Kosova,

usvaja:

ZAKON O ENERGETSKOJ EFIKASNOSTI ZGRADA

POGLAVLJE I
OPŠTE ODREDBE

Član 1
Svrha

1. Ovaj zakon ima za cilj da promoviše poboljšanje energetske efikasnosti u zgradama, imajući u obzir spoljašnje i unutrašnje klimatske uslove, kao i zahteve o unutrašnjoj klimi i isplativosti.

2. Ovaj zakon je u skladu sa Direktivom br. 2010/31 EU-e o energetskej efikasnosti, Direktivom 2012/27/EU Evropskog parlamenta i Saveta o energetskej efikasnosti.

Član 2 Delokrug

1. Ovim zakonom se određuju:

- 1.1. zahtevi opšteg okvira nacionalne metodologije za izračunavanje integrisane energetske efikasnosti zgrada i njihovih jedinica;
- 1.2. minimalni zahtevi energetske efikasnosti:
 - 1.2.1. za izgradnju novih zgrada;
 - 1.2.2. postojećih zgrada i njihovih jedinica koje podležu velikom renoviranju;
- 1.3. opšti zahtevi tehničkih sistema postojećih zgrada;
- 1.4. nacionalni planovi za povećanje broja zgrada približno nulte potrošnje energije, uključujući razmatranje finansijskih podsticaja i tržišnih barijera za podsticanje prelaska na zgrade približno nulte potrošnje energije;
- 1.5. energetska sertifikacija zgrada, stambenih jedinica, sadržaj, izdavanje i izlaganje sertifikata;
- 1.6. redovna kontrola sistema grejanja i klimatizacionog sistema vazduha uključujući formu i sadržaj izveštaja inspekcije ili alternativnih mera slične efikasnosti;
- 1.7. licenciranje nezavisnih stručnjaka i stvaranje nezavisnog sistema kontrole sertifikata energetske efikasnosti zgrada;
- 1.8. stvaranje sistema izveštavanja o sistemima grejanja i klimatizacije vazduha.

Član 3 Definicije

1. Izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

- 1.1. **Zgrada** – pokrivena konstrukcija sa zidovima, u kojoj se koristi energija radi stvaranja unutrašnjih klimatskih uslova;
- 1.2. **Energetska efikasnost zgrade** – izračunata količina energije za ispunjavanje energetske zahteva u vezi sa normalnim korišćenjem zgrade, koja između ostalog uključuje energiju korišćenu za zagrevanje, hlađenje, ventilaciju, toplu sanitarnu vodu i osvetljenje;
- 1.3. **Energetska sertifikacija zgrada** – proces za procenu energetske efikasnosti i izdavanje sertifikata energetske efikasnosti za zgradu ili njen deo koji se projektuje, izgrađuje ili renovira;
- 1.4. **Elementi zgrade** – tehnički sistem i omotač zgrade;

1.5. **Tehnički sistem zgrade** – tehnički sistemi grejanja, hlađenja, ventilacije, tople vode, osvetljenja ili njihova kombinacija, zgrade ili stambene jedinice;

1.6. **Omotač zgrade** – integrisani elementi zgrade koji odvajaju njenu unutrašnjost od spoljašnjeg ambijenta;

1.7. **Sistem za klimatizaciju vazduha** – za potrebe ovog zakona predstavlja kombinaciju komponenata potrebnih za pružanje tretmana i regulisanje temperature unutrašnjeg vazduha;

1.8. **Sistem grejanja** – kombinacija komponenti potrebnih za pružanje jednog oblika tretmana unutrašnjeg vazduha putem kojeg se temperatura reguliše;

1.9. **Ventilacioni sistem** - kombinacija komponenti potrebnih za pružanje jednog oblika tretmana unutrašnjeg vazduha putem kojeg se reguliše strujanje vazduha;

1.10. **Revizor za energiju** – fizičko ili prano lice licencirano za energetske revizije u skladu sa Zakonom o energetskej efikasnosti;

1.11. **Nezavisni stručnjak** – revizor energije ili drugo lice licencirano za sertifikaciju energije i/ili kontrolisanje sisteme grejanja i/ili klimatizacije vazduha u zgradama;

1.12. **Zgrada približno nulte potrošnje energije** – zgrada visoke energetske efikasnosti, koja se određuje u skladu sa članom 5 ovog zakona. Približno nulta ili veoma mala potrebna potrošnja energije da se u velikoj meri pokrije energijom proizvedenom iz obnovljivih izvora u lokaciji ili negde blizini;

1.13. **Sertifikat energetske efikasnosti (SEE)** – sertifikat koji priznaju nadležni nacionalni organi ili od njih ovlašćeno pravno lice, koji pokazuje energetskej efikasnost zgrade ili jedne njene jedinice;

1.14. **Inspekcija sistema grejanja ili klimatizacije vazduha** – koju priznatom procedurom i u redovnim intervalima vrši nezavisni stručnjak radi određivanja stanja sistema i radi pripreme izveštaja koji je različit od energetske revizije koja se traži u skladu sa Zakonom o energetskej efikasnosti;

1.15. **Izveštaj inspekcije sistema grejanja ili klimatizacije vazduha** – izveštaj pripremljen kao rezultat inspekcije sistema grejanja ili klimatizacije vazduha, koji ocenjuje postojeće stanje i preporučuje poboljšanje sa isplativošću za energetskej efikasnost sistema;

1.16. **Alternativna mera** – mere politika koje vlada može da odobri kao alternativna kontrola i koje imaju podjednaku ili veću efikasnost u štednji energije;

1.17. **Energija iz obnovljivih izvora** – energija iz obnovljivih nefosilnih izvora kao što su: vazduh, voda, geotermalna, solarna, energija morskih talasa, biomase, postrojenja za tretman otpada i otpadnih voda, kao i bio gasovi;

1.18. **Primarna energija** – energija iz obnovljivih i neobnovljivih izvora koja nije podvrgnuta nekom procesu pretvaranja ili transformacije energije;

1.19. **Građevinska jedinica** – deo zgrade, sprat ili stambena jedinica u zgradi koja je projektovana ili prilagođena za posebnu upotrebu;

1.20. **Veliko renoviranje** – renoviranje zgrade gde više od 25% površine omotača zgrade podleže renoviranju;

1.21. **Evropski Standard** – standard koji je usvojila jedna od Evropskih organizacija za standardizaciju, koji je kasnije odobrila Kosovska agencija za standardizaciju i dat na raspolaganje za javnu upotrebu;

1.22. **Optimalni nivo koštanja** – nivo energetske efikasnosti koji rezultira najmanjim troškom tokom procene privrednog veka trajanja;

1.23. **Inteligentni sistem merenja** – elektronski sistem koji može meriti energetske potrošnje, nudeći više informacija od konvencionalnog merača i može slati i primiti podatke koristeći oblik elektronske komunikacije;

1.24. **Nacionalna metodologija obračuna (NMO)** – metodologija za izračunavanje integrisane energetske efikasnosti zgrade. Koristi se za obračun troškova optimalnog nivoa zahteva energetske efikasnosti zgrada, građevinskih jedinica i elemenata i može se takođe koristiti za podršku vađenja Sertifikata energetske efikasnosti (SEE);

1.25. **Organ za izdavanje energetskih sertifikata zgrada** – autoritet ili organ kome su nadležni organi delegirali odgovornosti za sprovođenje nezavisnog sistema kontrole i izdavanja SEE-a;

1.26. **Usvojeni softver** – softver koji sprovodi MNO-a a usvojen je od strane nadležnog organa za korišćenje u izračunavanje zahteva energetske efikasnosti zgrada, građevinskih jedinica i vađenje SEE -a;

1.27. **Kosovska agencija za energetske efikasnost (KAEE)** – agencija odgovorna za energetske efikasnosti koja je osnovana u skladu sa Zakonom o energetske efikasnosti, kao izvršne ustanove u okviru Ministarstva za ekonomski razvoj. Ona je odgovorna za nezavisne sisteme kontrole, za sertifikat energetske efikasnosti, inspeksijske izveštaje i nacionalni registar.

Član 4 Izuzeci

1. Članovi 6, 7, 9 i 10 ovog zakona ne primenjuju se na:

1.1. zvanično zaštićene zgrade kao deo određenog okruženja ili zbog njihovih posebnih arheoloških ili istorijskih vrednosti, u meri u kojoj će saglasnost sa minimalnim zahtevima za energetske efikasnosti izmeniti na neprihvatljiv način karakter i njihov izgled;

1.2. zgrade korišćene kao mesta za molitve i verske aktivnosti;

1.3. privremene zgrade namenjene upotrebi do dve (2) godine, industrijska mesta, radionice i nerezidentne poljoprivredne zgrade sa niskim energetske zahtevima i nerezidentni poljoprivredni objekti koje koristi sektor koji je podržan nacionalnim sektorijskim sporazumom za energetske efikasnost;

1.4. rezidentni objekti koji se koriste ili su namenjeni korišćenju do četiri (4) meseci u godini ili alternativno, za ograničen period u godini sa očekivanom potrošnjom energije manjom od 25% od one za koju se pretpostavlja bi se potrošila za celu godinu;

1.5. individualne zgrade ukupne korisne površine manje od 50 m².

POGLAVLJE II

METODOLOGIJA OBRAČUNA, ZAHTEVI ZA ENERGETSKU EFIKASNOST, ALTERNATIVNI SISTEMI VISOKE EFIKASNOSTI

Član 5

Nacionalna metodologija za obračun integrisane energetske efikasnosti zgrada

1. Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja usvoja Nacionalnu metodologiju obračuna (NMO), koja je određena podzakonskim aktima i koja:

1.1. se koristi za obračun godišnje energije potrebne za ispunjavanje različitih zahteva zgrade vezano sa njenom uobičajenom upotrebom;

1.2. proizvodi Indikator energetske efikasnosti (IEE), koji odražava izračunatu primarnu efikasnost nasuprot odobrene referentne vrednosti i brojevi indikator primarne energije kako bi izrazio efikasnost na transparentan način;

1.3. se koristi za obračun nivoa zahteva optimalne potrošnje za energetske efikasnost zgrada, građevinskih jedinica i građevinskih elemenata;

1.4. se koristi za održavanje vađenja sertifikata energetske efikasnosti (SEE-a);

1.5. uzima u obzir sve relevantne Evropske standarde.

2. Nacionalna metodologija obračuna uzima u obzir najmanje:

2.1. unutrašnje klimatske uslove;

2.2. unutrašnja opterećenja zgrade;

2.3. toplotnu provodljivost i toplotni kapacitet struktura podela, uključujući toplotne mostove;

2.4. sisteme grejanja;

- 2.5. sisteme za snabdevanje toplom sanitarnom vodom;
 - 2.6. sisteme za klimatizaciju vazduha;
 - 2.7. sisteme ventilacije i infiltracije vazduha;
 - 2.8. instalirane sisteme osvetljenja;
 - 2.9. geografski položaj i orijentaciju, uticaj sunca kao i spoljašnjih klimatskih uslova;
 - 2.10. uticaj projektovanja pasivnih mera izgradnje, kao što su prirodna ventilacija i dnevno osvetljenje;
 - 2.11. sisteme energije iz obnovljivih izvora.
3. Kada se ocenjuje energetska efikasnost, Nacionalna metodologija obračuna pokriva najmanje sledeće vrste zgrada:
- 3.1. individualne kuće različitih tipova;
 - 3.2. stambene zgrade sa više jedinica;
 - 3.3. kancelarije i upravne zgrade;
 - 3.4. zgrade za obrazovanje;
 - 3.5. bolnice i centre zdravstvene nege;
 - 3.6. hotele i restorane;
 - 3.7. centralne i lokalne zgrade javnih usluga;
 - 3.8. sportske objekte;
 - 3.9. zgrade za komercijalne usluge, prodaju na veliko i malo;
 - 3.10. ostale vrste zgrada koje koriste energiju.

Član 6

Minimalni zahtevi energetske efikasnosti

1. Za određivanje minimalnih zahteva energetske efikasnosti zgrada, na osnovu Nacionalne metodologije obračuna Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja donosi podzakonski akt. Ove zahteve treba:
 - 1.1. primeniti za energetska efikasnost svih novih zgrada i novih jedinica zgrada u izgradnji;

- 1.2. primeniti za energetska efikasnost zgrada i građevinskih jedinica koje će se renovirati ili ponovo izgraditi (u skladu sa stv. 7 i 8 ovog člana);
 - 1.3. odrediti na način kako bi se postigli nivoi minimalnog troška, onako kako je određeno podzakonskim aktom;
 - 1.4. posebno primeniti na različite kategorije zgrada.
2. Ovi zahtevi će se uključiti kada stupi na snagu Jedinstveni kodeks izgradnje Republike Kosova.
 3. Optimalni nivo koštanja znači nivo energetske efikasnosti koji je najniži tokom procenjenog životnog privrednog ciklusa, kom prilikom:
 - 3.1. najniži trošak se određuje imajući u obzir investicione troškove u vezi sa energijom, održavanjem i operativnim troškovima (uključujući troškove energije i uštede, kategoriju dotične zgrade, zarade od proizvedene energije), troškove rušenja-deponovanja, kada je sprovodljivo;
 - 3.2. procenjeni ekonomski životni ciklus određuje se podzakonskim aktom. Ovo se odnosi na preostali ekonomski životni ciklus zgrade gde su zahtevi za energetska efikasnost uvedeni za zgradu u celini ili za procenu životnog ciklusa građevinskog elementa kada su zahtevi energetske efikasnosti određeni za građevinski element zgrade; i
 - 3.3. optimalni nivo troškova da bude u okviru vrednosti efikasnosti, gde je izveštaj troškova i beneficija pozitivan, izračunat kao deo analize troškova i beneficija, tokom procene ekonomskog životnog ciklusa.
 4. Minimalni zahtevi za energetska efikasnost građevinskih jedinica koji čine deo omotača zgrade i imaju vidljiv uticaj na energetska efikasnost kada se zamenjuje ili renovira odredi će se podzakonskim aktom.
 5. Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja donosi podzakonski akt o zahtevima sistema vezano za ukupnu energetska efikasnost, potrebnu instalaciju i adekvatno dimenzioniranje, prilagođavanju i kontroli tehničkih sistema zgrade u postojećim zgradama. Zahtevi tehničkih sistema zgrada određuju se za nove sisteme, za one koji se zamenjuju i modernizuju i primenjuju za onoliko koliko su opravdani sa tehničko ekonomskog i funkcionalnog aspekta.
 6. Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja podstiče instalaciju inteligentnih mernih sistema kada se zgrada gradi ili je podlegla velikom renoviranju i može kada je pogodno da podstakne instalaciju aktivnih kontrolnih sistema koji teže uštedi energije.
 7. Minimalni zahtevi za energetska efikasnost zgrada, građevinskih jedinica i omotača zgrada koje se renoviraju ili ponovo izgrađuju, sprovodi će se samo ako aplikaciona dokumentacija za projekt izgradnje predviđa ponovnu izgradnju više od 25% površine omotača zgrade.

8. Minimalni zahtevi za energetska efikasnost ponovo izgrađenih ili renoviranih zgrada i građevinskih jedinica ne realizuju se samo ako ispunjavanje ovih zahteva nije opravdano sa tehničkog ili operacionog aspekta i nije ekonomski dokazano dugotrajnost zgrade.

9. Minimalni zahtevi za energetska efikasnost zgrada i građevinskih jedinica ponovo će se razmatrati u redovnim intervalima koji ne će biti duži od pet (5) godina i po potrebi ažurirati kako bi odrazili tehnički razvoj sektora izgradnje.

10. Stupanjem na snagu ovog zakona, sve nove zgrade sa izuzetkom onih navedenih u članu 4 dužne su da ispune minimalne zahteve za energetska efikasnost.

11. Stupanjem na snagu ovog zakona, sve zgrade koje vrše veliko renoviranje sa izuzetkom onih navedenih u čl. 4 i 6 stv. 7 i 8 ovog zakona dužne su da ispune odgovarajuće minimalne zahteve za energetska efikasnost.

12. Opštine podržavaju projekte izgradnje koji pokazuju korišćenje alternativnih sistema za minimalne zahteve. Opštinska podrška obuhvata ubrzanje procedura dobijanja građevinske dozvole i smanjenje troškova za dobijanje tih dozvola.

Član 7

Korišćenje alternativnih sistema visoke efikasnosti

1. Kada se nova zgrada projektuje ili kada podleže velikom renoviranju, treba proceniti mogućnost upotrebe dole navedenih sistema visoke efikasnosti:

1.1. decentralizovani sistemi za snabdevanje energijom koji koriste obnovljive izvore;

1.2. sistemi koji koriste, zajedničku i kombinovanu proizvodnju toplotne i električne ili mehaničke energije;

1.3. sistemi koji koriste toplotne pumpe;

1.4. sisteme grejanja i hlađenja u daljini ili bloka, posebno kada se koriste obnovljivi izvori energije, koji se snabdevaju energijom iz centralnog izvora energije i koji se koriste za više zgrada ili zona.

2. Prilikom procene korišćenja alternativnog sistema visoke efikasnosti, uzimaju se u obzir tehnički, ambijentalni i ekonomski aspekti. Ako je potreba za zagrevanjem vidljivo manja da bi uradila jednu ili više ovih alternativnih ekonomski održivih mogućnosti, ovo se treba istaći.

3. Dokaz o proceni ovih alternativnih mera treba obuhvatiti građevinskim dokumentima dostavljenim za prijavu za dobijanje građevinske dozvole.

POGLAVJE III ZGRADA Približno NULTE POTROŠNJE ENERGIJE

Član 8 Zgrade približno nulte potrošnje energije

1. Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja, u koordinaciji sa Ministarstvom za ekonomski razvoj, izrađuje nacionalni plan za povećanje broja zgrada sa približno nultom potrošnjom energije. Ovaj plan:

1.1. detaljno definiše zgrade približno nulte potrošnje energije, u okolnostima Kosova sa referencama kod brojanog indikatora za korišćenu primarnu energiju (u kWh/m² za godinu);

1.2. definiše datum kada će nove zgrade ispuniti ove definicije;

1.3. definiše datum kada će nastanjene zgrade u vlasništvu javnih službi ispuniti ovu definiciju;

1.4. definiše srednje ciljeve za poboljšanje energetske efikasnosti novih zgrada;

1.5. definiše različite ciljeve u zavisnosti od kategorije zgrade;

1.6. definiše informacije o politikama i dodatnim merama potrebnim za postizanje ovih ciljeva.

2. Svake 3 (treće) godine dostavlja se Sekretarijatu energetske zajednice plan kao deo Nacionalnog akcionog plana za energetske efikasnost, kojim je obuhvaćen i plan progresa za sprovođenje ovog plana.

POGLAVLJE IV SERTIFIKACIJA ENERGETSKE EFIKASNOSTI

Član 9 Sertifikat energetske efikasnosti zgrade

1. Sertifikacija energetske efikasnosti je obavezna za:

1.1. zgrade koje se prodaju ili iznajmljuju;

1.2. delove zgrada koji se prodaju ili iznajmljuju, samo ako imaju poseban merač toplote;

1.3. postojeće zgrade ukoliko se prodaju ili iznajmljuju, ako sertifikaciju energetske efikasnosti traži potencijalni stanar ili vlasnik;

1.4. zgrade koje se grade, renoviraju ili ponovo grade;

1.5. Sertifikat energetske efikasnosti (SEE) važi najviše deset (10) godina od momenta izdavanja ili do rušenja, renoviranja ili rekonstrukcije.

2. Na zgradi čija korisna površina prelazi 500 m² a koju koristi javni organ i koju javnost posećuje, SEE treba da se stavi na vidljivo mesto gde javnost može lako da ga uoči.

3. Tačan postupak sertifikacije energetske efikasnosti zgrada određuje se podzakonskim aktom koji donosi Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja.

Član 10

Podaci koje treba obuhvatiti u Sertifikatu energetske efikasnosti (SEE) i uslovi sertifikata

1. Sertifikat energetske efikasnosti (SEE) zgrade treba da sadrži:

1.1. proračunatu integrisanu energetska efikasnost zgrade;

1.2. izračunati indikator energetske efikasnosti (IEE) za zgradu;

1.3. brojevi indikator primarne energije zgrade;

1.4. opšte karakteristike zgrade, uključujući starost;

1.5. informaciju o nezavisnom stručnjaku koji je pripremio Sertifikat energetske efikasnosti zgrade i organa koji ga je izdao;

1.6. referentne vrednosti;

1.7. preporuke za poboljšanje sa optimalnim ili efektivnim troškom:

1.7.1. tehničkih sistema;

1.7.2. građevinskih elementa; i

1.7.3. uputstvo gde se može naći detaljnija informacija.

1.8. informacija o koracima koje treba preduzeti radi sprovođenja preporuka;

1.9. referencu NMO i verziju odobrenog softvera;

1.10. datum izdavanja i kod registracije.

2. Sertifikat energetske efikasnosti zgrade izdaje sertifikovani nezavisni stručnjak.

3. Procedure kojima vrši energetska sertifikacija zgrada, uključujući procedure za izdavanje i registrovanje sertifikata energetske efikasnosti relevantne zgrade, kao i vrstu, uzorak i sadržaj

sertifikata energetske efikasnosti određuju se podzakonskim aktom koji pripremaju Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja i Ministarstva za ekonomski razvoj.

POGLAVLJE V

INSPEKCIJA

Član 11

Inspekcija sistema grejanja i kondicioniranja

1. Stupanjem na snagu ovog zakona, od vlasnika zgrada tražiće se da poruče inspekcije u redovnim intervalima:

1.1. svih sistema sa kotlovima nominalne efikasne proizvodnje preko 100kW;

1.2. svi sistemi kondicioniranja vazduha sa nominalnom efektivnom proizvodnjom preko 12 kW.

2. Inspekcija pokriva sve dostupne delove sistema, uključujući sisteme grejanja, toplotni generator, kontrolni sistem i cirkulacionu pumpu (e).

3. Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja donosi podzakonski akt o procedurama inspekcije.

4. Nezavisni ekspert sastavlja izveštaj svih inspekcija. Izveštaj inspekcije sadrži procenu efikasnosti sistema i dimenzioniranje u poređenju sa zahtevima za grejanje ili hlađenje zgrade. Inspekcijski izveštaj sadrži nekoliko preporuka koje poboljšavaju energetska efikasnost sistema, ako su one sa efikasnim troškom u pogledu planiranog veka trajanja zgrade. Izveštaj može sadržati i poređenje energetske efikasnosti upoređenog sistema sa najbolje realizujućim sistemom na raspolaganju i sa ekvivalentnim sistemom koji je u skladu sa svim aktuelnim relevantnim pravilima. Ovaj izveštaj se treba dostaviti vlasniku ili stanaru zgrade i relevantnoj instituciji, kao i da se referiše u svakom sertifikatu energetske efikasnosti ako se zgrada podvrgava energetskom sertifikovanju.

5. Procedure za inspekciju sistema grejanja i klimatizacije specifikuju se podzakonskim aktom Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja. Ovo takođe uključuje period između inspekcija koji se može menjati u zavisnosti od vrste i proračunatog rezultata efektivnog sistema dok se uzima u obzir trošak sistema inspekcije i proračunata ušteda energije koja može nastati od inspekcije. Period može da se produži ili se inspekcijska procedura može olakšati, prema potrebi kada je uveden elektronski sistem nadzora i kontrole.

6. Kao alternativa inspekcije sistema grejanja na kotlove ispod 100 kW, Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja primenjuje alternativne mere za obezbeđivanje pružanja saveta korisnicima vezano za zamenu sistema kotlova, ostalim modifikacijama sistema grejanja i drugim alternativnim rešenjima radi procene efikasnosti i potrebne veličine kotlova.

7. Svake tri (3) godine priprema se izveštaj za Sekretarijat energetske zajednice koji:

7.1. pokazuje da je ukupan uticaj uštede energije i alternativnih mera ekvivalentan ili veći od kontrola;

7.2. uključuje kvantitativni dokaz ili projekcije kao dokaze podrške.

8. Sekretarijat energetske zajednice može tražiti drugu specifičnu informaciju u vezi sa zahtevima i ekvivalencijom alternativnih mera koje će se predstaviti ili predložene izmene predstaviti u roku od devet (9) meseci.

9. Ministarstvo za ekonomski razvoj u koordinaciji sa Ministarstvom životne sredine i prostornog planiranja donosi podzakonski akt koji detaljno specifikuje sve elemente kontrolnih postupaka.

POGLAVLJE VI STRUČNJACI I KONTROLNI SISTEMI

Član 12 Nezavisni stručnjaci

1. Energetsku sertifikaciju zgrada i inspekciju sistema grejanja i klimatizaciju sprovodi nezavisno kvalifikovano i akreditovano lice sa potrebnom ekspertizom, koje deluje ili kao samozaposlen ili zaposlen od privatnih organa ili privatnih preduzeća.

2. Ministarstvo za ekonomski razvoj određuje kvalifikacije, proces sertifikacije od strane akreditovanog organa i procedure koje ti stručnjaci treba da slede.

3. U toku energetske sertifikacije zgrada ili inspekcije sistema grejanja i tretmana vazduha, akreditovani nezavisni stručnjak treba:

3.1. da primenjuje usvojene metode i važeće standarde;

3.2. da se pridržava NMO u skladu sa članom 5 ovog zakona za pripremu SEE-a;

3.3. da vrši neophodne proračune koristeći potrebne kontrole kvaliteta podataka, da bi se obezbedio da su rezultati proračuna tačni, objektivni i pouzdani;

3.4. da se pridržava kodeksa prakse i procedura KAEE;

3.5. da se obezbedi da se podaci energetske sertifikacije i verifikacije čuvaju najmanje jedanaest (11) godina.

4. Ministarstvo za ekonomski razvoj donosi podzakonski akt kojim upravlja Kosovska agencije za energetsku efikasnost koji određuje: a) zahteve za ekspertizu i nadležnost nezavisnog stručnjaka za sertifikaciju i inspekcijske procedure, b) kvalifikacije, proces akreditacije i procedure rada, c) nadzorne procedure, d) zahteve za obuke, e) kodeks prakse i procedure rada.

5. Spisak kvalifikovanih i akreditovanih nezavisnih stručnjaka treba bude dostupan javnosti putem nacionalnog registra kojim upravlja Kosovska agencije za energetska efikasnost.

Član 13 **Nezavisni sistem kontrole**

1. Ministarstvo za ekonomski razvoj donosi podzakonska akta o nezavisnom sistemu kontrole kojim rukovodi Kosovska agencija za energetska efikasnost.

2. Cilj ovog sistema kontrole je da potvrdi SEE kombinacijom koja će se odrediti podzakonskim aktom kao u nastavku:

2.1. kontrola važenja podataka unešenih u zgradi, korišćenih za izdavanje sertifikata energetske efikasnosti, kao i potvrdu da su rezultati predstavljeni u sertifikatu potrebnog formata;

2.2. kao gore navedena tačka 2.1. ovog člana, dodatna potvrđivanja tačnosti obračunatih rezultata i datih preporuka;

2.3. kao gornja tačka 2.2. ovog člana i poseta zgrade na terenu radi kontrole slaganja ponuđenih specifikacija u sertifikatu za energetska efikasnost i sertifikovane zgrade.

3. Nadležni organi vrše slučajni izbor najmanje jednog procenta statistika inspeksijskih izveštaja izdatih svake godine, koji podležu verifikaciji.

4. Na zahtev nadležnih organa SEE i izveštaji inspekcije treba da im se stave na raspolaganje.

5. Kosovska agencija za energetska efikasnost sastavlja nacionalni registar za čuvanje SEE-a, a po potrebi i inspeksijske izveštaje, koji dozvoljava organizirani pristup javnosti radi kontrole važenja SEE-a.

POGLAVLJE VII **OBAVEZE VLASNIKA ZGRADE**

Član 14 **Obaveze vlasnika zgrade**

1. U slučajevima utvrđenim ovim zakonom vlasnik zgrade:

1.1. je obavezan da sprovode energetska sertifikaciju zgrade u skladu sa članom 9 za celu zgradu ili za građevinske jedinice kao njenih delova;

1.2. je obavezan da traži redovne inspekcije sistema grejanja i/ili klimatizacije prema slučaju;

1.3. treba se obezbediti da zgrada nakon velikog renoviranja bude u skladu sa minimalnim zahtevima za energetska efikasnost što se tiče zgrade, jedinica i elemenata zgrade;

1.4. treba da obezbedi da, ako je zgrada u vlasništvu centralne ili lokalne vlasti, Energetski sertifikat zgrade bude na vidljivom mestu;

1.5. zgrada, jedinice zgrade ili njenih delova, koji se daju na prodaju ili pod zakup, treba da reklamiraju klase SEE-a i da pruže pun SEE i inspekcijske izveštaje (ukoliko su realizovani) potencijalnim kupcima ili zakupcima, ako bi prema ovom zakonu, zgrada trebala da bude sertifikovana;

1.6. obezbeđuje nove sisteme zamenjene ili tehnički poboljšane u postojećim zgradama kako bi bile u skladu sa zahtevima sistema iz član 6 ovog zakona.

POGLAVLJE VIII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 15

Dužnosti i odgovornosti institucija

1. Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja odgovorno je za ukupni nadzor, koordinaciju i mere sprovođenja za energetska efikasnost zgrada.
2. Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja, Ministarstvo za ekonomski razvoj i Kosovska agencija za energiju odgovorni su za razvoj i sprovođenje nacionalnih politika energetske efikasnosti zgrada.
3. Uz podršku Ministarstva za ekonomski razvoj i Kosovske agencije za energetska efikasnost, Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja odgovorno je za izradu podzakonskih akata za sprovođenje ovog zakona.
4. Ministarstvo za ekonomski razvoj odgovorno je za osnivanje neophodnih sistema za inspekcijski nadzor energetske sertifikacije sistema grejanja i klimatizacije.
5. Ministarstvo za ekonomski razvoj odgovorno je za sertifikaciju i utvrđivanje zahteva za obuku nezavisnih stručnjaka.
6. Ministarstvo za ekonomski razvoj odgovorno je za usvajanje kodeksa prakse i procedura Kosovske agencije za energetska efikasnost.
7. Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja odgovorno je za pružanje informacija javnosti u vezi sa različitim metodama i praksama za poboljšanje energetske efikasnosti zgrada.

8. Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja, podržano od Ministarstva za ekonomski razvoj, odgovorno je za promovisanje renoviranja zgrada i razvoj zgrada niske ili približno nulte energije.

9. Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja odgovorno je za održavanje informacionih sistema neophodnih za dobijanja podataka potrebnih za energetske sertifikacije zgrada i nezavisnih inspekcija.

10. Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja odgovorno je da se stanarima zgrada i korisnicima pružaju predlozi za poboljšanje sistema grejanja i klimatizacije, kao i za celokupno poboljšanje energetske efikasnosti zgrada.

11. Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja odgovorno je za jedinstven kodeks gradnje Republike Kosova koji utvrđuje minimalne zahteve energetske efikasnosti zgrada, građevinskih jedinica i elemenata zgrada.

12. Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja odgovorno je za jedinstven građevinski kodeks Republike Kosova koji utvrđuje minimalne zahteve tehničkih sistema u postojećim zgradama.

Član 16 **Donošenje podzakonskih akata**

1. U cilju sprovođenja ovog zakona, odgovorne i nadležne institucije doneće podzakonska akta u roku od osamnaest (18) meseci nakon stupanja na snagu ovog zakona.

Član 19 **Stupanje na snagu**

Ovaj zakon stupa na snagu petnaest (15) dana nakon objavljivanja u Službenom listu Republike Kosova.

Zakon br. 05/L -101
1. decembar 2016.

Predsednik Skupštine Republike Kosova

Kadri VESELI